

cirku na vatikanskem holmu. — Jan Styka je kaj marljiv slikar. Pred tremi leti je razstavil v Varšavi „Panorama Golgate“, ki je vzbudila splošno zanimanje. Tudi za to sliko je žel umetnik mnogo pohvale.

Antoni Małeckí. Preteklega meseca je praznoval osemdesetletnico svojega rojstva znameniti poljski učenjak in pisatelj Anton Małeckí. Ta jubilat spada med one redke može, ki v visoki starosti z veseljem in zadovoljstvom gledajo na svoje delovanje, ker vidijo njegove sadove in uživajo zanje vsestransko priznanje. Njegovo življenje je jako zanimivo. Rodil se je v Objezieru na Poznanjskem l. 1821. Šel je v Berlin učiti se jezikoslovja. Tam je takrat slovel „pruski državni filozof“ Hegel, katerega idealistični panteizem je tudi Małeckega premotil za nekaj časa. A njegov trezni duh se je kmalu otresel hegelizma in se nagnil k zgodovinsko-literarnim študijam. Že kot gimnazijec se je poizkušal tudi v pesništvu in kot abiturient priobčil življenjepis Mickiewiczev. Kot mlad profesor na gimnaziji Marija - Magdalenski v Poznanju je obrnil nase pozornost občinstva s spisom „Porównanie pierwotnych związków społecznych u Germanów i Słowian“ in s studijo o „Irydyonu“ Krasinškega. Zato so ga poklicali l. 1850. na Jaglonsko vseučilišče v Krakóv, da tam predava o klastičnem jezikoslovju. Takoj se je vneto posvetil tej stroki in izdal razpravo „O filologii klasycznej i jej encyklopedyi“. A ni mu bilo usojeno, da bi dolgo deloval na tem vseučilišču. Prišla je doba absolutizma, v kateri so ostro pazili na vsako gibanje Jaglonskega vseučilišča. Ko je prišel l. 1851. cesar v Krakov, je sklenil profesorski kolegij na predlog Helclov, da ne nastopi v uniformah, ampak v togah. To so jim višji krogi zamerili, in oni, ki so bili že prej bolj „slabo“ zapisani, so izgubili službe, med njimi tudi — Małeckí, kateri je moral celo zapustiti Galicijo. Šel je nazaj na Poznanjsko. Pa kmalu so izprevideli krivdo in l. 1854. so ga poklicali že nazaj v Avstrijo kot profesorja jezikoslovja v Inomostu, kjer je predaval o jeziku in slovstvu poljskem. A minister Thun mu je naložil, da se mora priučiti še drugih slovanskih jezikov in sicer na Dunaju pod vodstvom Miklošičevim. Małeckí se je jako pridno učil in že čez četr let mu je dal Miklošič izpričevalo, da je dovolj izobražen za vseučiliškega profesorja. L. 1856. pride kot profesor v Lvov. Tamošnje vseučilišče je bilo takrat vse ponemčeno. A Małeckí je zapazil, da vseučiliški red ne določuje učnega jezika, in to pomanjkljivost je porabil, da je začel predavati v poljskem jeziku. Zdaj je oživela na novo njegova delavnost. L. 1863. je izdal kot plod svojega preiskovanja „Gramatykę języka polskiego“, prvo veliko sintetično sestavljeno in metodično razdeljeno poljsko slovnico od časov Kopczyńskiego sem. Okrajšano so sprejeli kot šolsko knjigo. Iz vseučiliških slovstvenih predavanj pa je sestavil drugo veliko delo „Juliusz Słowacki. Jego życie i dzieła w stosunku do współ-

czesnej epoki.“ S to razpravo, ki obsega tri knjige, je pokazal svetu v pravi luči velikega pesnika. Pisal je tudi o Modrzewskem, o Kochanowskem itd., in „Akademija krakowska“ je izdala njegove „Studia heraldyczne“, razpravo „Klasztory i zakony w Polsce średowiecznej“, „Lehici“, „Rozgląd w dziejach i polityce piwotnej Polski“ itd. Od l. 1873. upokojen, je svoj prosti čas neumorno uporabljaj za slovstveno delo. Tudi pesniško je bil delaven. Najprej je preložil Sofoklovo „Elektro“, potem pa izdal burko „Grochowy wieniec“ in žaloigro „List żelazny.“ Obe igri sta dobro uspeli na odru. Małewsky je dosegel v starosti mnogo odlikovanj. Med drugim je tudi član gosposke zbornice.

Gališki zgodovinar Izidor Šaranevič, predsednik „Stavropigijskega Instituta“, ki je prošli mesec umrl, je bil izmed najzaslužnejših maloruskih znanstvenikov. Rojen je bil l. 1829. v Cerkovni v bolehovskem okraju. V Lvovu je študiral najprej bogoslovje, potem pa je prestopil na modroslovni oddelek. Najprej je deloval kot gimnazijski profesor. L. 1862. je izdal „Istorijo Galicko-Volodimirskoj Rusi“, katera je mogočno povzdignila narodno zavest malorusko. Dasi po mišljenju goreč Malorus, je pisal tudi v poljskem in nemškem jeziku. Poleg monografij Lvova in Galicije imamo od njega „Kritische Blicke in die Geschichte der Karpatenvölker im Alterthume und Mittelalter“; ta knjiga mu je pridobila profesorsko stolico na Lvovskem vseučilišču. Poljsko je spisal: „Sprawy kościelne na Rusi za Kazimierza W.“, „Rys wewnętrznych sborników Galicyi wschodniej w drugiej połowie XV. wieku“, „Rzut oka na beneficja Kościoła ruskiego za czasów Rzeczypospolitej polskiej“ i. t. d. Malorusom je spisal prvo geografijo, ki je izšla l. 1862. v Kolomeji. Posebno plodovita je pa bila njegova delavnost v „Stavropigijskem Institutu“, tem starodavnem kulturnem zavodu maloruskem. Sklenil je, da iz starih zbirk tega društva priredi muzej. Ko je l. 1886. „Stavropigijski Institut“ praznoval tristoletnico svojega obstanka, je priredil Šaranevič razstavo maloruskih starin in izdal slavnostno knjigo. Iz razstave je dal vse starine prenesti v muzej. V visoki starosti je užival občno spoštovanje. To se je v delo zlasti tedaj, ko je uniatski metropolit Sembratovič Šaraneviča kot edinega laika povabil celo na škofijsko sinodo.

Rusinsko vseučilišče v Lvovu. „Ševčenkovo znanstveno društvo“ v Lvovu je poslalo poslancem in uredništvom spomenico, v kateri zahteva rusinsko vseučilišče in utemeljuje njegovo potrebo. Prej je bila Lvovska univerza namenjena tudi rusinskim potrebam, ker je bila krakowska univerza vedno čisto poljska. Zdaj je pa avtonomija Lvovsko vseučilišče naredila čisto poljsko. Rusinov je v Avstriji 4 milijone, torej ne mnogo manj kakor Poljakov. V Ga-